

NORGES HØYESTERETT

Den 6. mai 2011 avsa Høyesterett dom i

HR-2011-00928-A, (sak nr. 2011/216), straffesak, anke over dom,

A (advokat Øystein Storrvik)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Jan Glent)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Webster**: Saken gjelder spørsmål om lagmannsrettens domsgrunner i en straffedom for narkotikaforbrytelse er tilstrekkelige.
- (2) Oslo tingrett avsa dom 25. mars 2010 med følgende domsslutning for så vidt gjelder A:
”A, født 24.06.1978, dømmes for overtredelse av straffeloven § 162 første ledd jfr tredje ledd første punktum jf femte ledd og straffeloven § 162 første ledd, alt sammenholdt med straffeloven § 62 første ledd, til en straff av fengsel i 12 – tolv – år og 6 – seks – måneder. Varetekt kommer til fradrag med 327 – trehundreogtyvesyv – dager.”
- (3) A anket over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet til Borgarting lagmannsrett, som 3. desember 2010 avsa dom med følgende domsslutning for så vidt gjelder A:
”A, født 24. juni 1978, dømmes for overtredelse av straffeloven § 162 første ledd, jf. tredje ledd første punktum, jf. femte ledd, jf. straffeloven § 62 første ledd, til en straff av fengsel i 10 – ti – år og 6 – seks – måneder. I straffen fragår for utholdt varetekt 580 – femhundreogåtti – dager.”

- (4) A anket til Høyesterett over lagmannsrettens saksbehandling og straffutmåling. Høyesteretts ankeutvalg tillot 11. mars 2011 anken over saksbehandling fremmet til behandling i avdeling. For øvrig ble anken ikke tillatt fremmet.
- (5) *Jeg er kommet til at anken må forkastes.*
- (6) A innførte 7. mai 2009 8,85 kilo heroin fra Sverige til Norge. Han ble imidlertid skremt av det han trodde var en politibil og returnerte til Sverige med stoffet. Den 14. mai 2009 ble narkotikaen på nytt fraktet over grensen av blant annet A og brakt til et sted A bodde av og til. Underveis gjemte han narkotikaen i et skogområde noen timer. For dette forholdet ble A og tre andre satt under tiltale 28. desember 2009 for overtredelse av straffeloven § 162 første ledd jf. tredje ledd første punktum, jf. femte ledd for ulovlig å ha innført eller oppbevart et meget betydelig kvantum narkotika eller å ha medvirket til dette. I tillegg ble A og en av de andre satt under tiltale etter straffeloven § 162 første ledd for å ha oppbevart, eller medvirket til oppbevaring av, 13,3 gram amfetamin.
- (7) A har anført at det foreligger to feil ved lagmannsrettens domspremisser for så vidt gjelder straffutmålingen. Avsnittet i lagmannsrettens dom som de anførte feilene knytter seg til lyder:

A har først og fremst vært en kurer, det vil [si] stått for selve innføringen fra Sverige. Ved straffutmålingen må det imidlertid tas i betraktning at han også har fungert som en medhjelper for B i andre sammenhenger, blant annet som sjåfør til møter som B har hatt i forbindelse med innførselen og i forbindelse med overføring av penger. A har således hatt en vesentlig mer sentral rolle enn C. På den annen side har han hatt en klart underordnet rolle i forhold til B.

- (8) A anfører for det første at det ikke fremgår at et av straffutmålingsmomentene – det at A har fungert som medhjelper for den mer sentrale B – er tilstrekkelig bevist. Dernest anføres det at det ikke fremgår at han har handlet med forsett i forhold til dette momentet, og at det må lede til opphevelse av lagmannsrettens dom.
- (9) Jeg ser først på anførselen i tilknytning til beviskravet. Dette reiser to spørsmål, nemlig hvilket beviskrav som gjelder når rollen i en narkotikaforbrytelse har betydning som straffutmålingsmoment. Dernest blir spørsmålet om det fremgår av lagmannsrettens dom at As rolle var tilstrekkelig bevist.
- (10) Når det gjelder hvilket beviskrav som gjelder for straffutmålingsmomenter, er dette i alle fall et stykke på vei avklart i Rt. 1998 side 1945. Der pekes det på at prinsippet om at rimelig tvil skal komme tiltalte til gode er et grunnleggende rettsikkerhetsideal som først og fremst skal sikre at ingen uskyldige blir dømt. Høyesterett kom imidlertid til at det må gjelde et strengt beviskrav også for hvilken mengde narkotika som var innført, selv om mengden bare hadde betydning som straffutmålingsmoment:

”Når det gjelder spørsmålet om hvilke beviskrav som må stilles til omstendigheter som hører under straffespørsmålet, har de teoretikere som har uttalt seg, formulert seg noe forskjellig. Etter min oppfatning må beviskravet til kvantumet ved domfellelse for narkotikaforbrytelser i prinsippet være det samme i tilfeller hvor kvantumet bare har betydning ved straffutmålingen, som i tilfeller hvor kvantumet har betydning for hvilken straffebestemmelse handlingen skal subsumeres under.”

- (11) Avgjørelsen bygger på det synspunkt at på samme måte som man må ha en stor grad av sikkerhet for at den tiltalte har begått den straffbare handlingen for å kunne dømmes, bør man ha en stor grad av sikkerhet for at straffen ikke er strengere enn det den straffbare handlingen tilsier. Men dette utgangspunktet er ikke fulgt opp for alle straffutmålingsmomenter som har tilknytning til den straffbare handlingen. I Rt. 2007 side 961, avsnitt 37, la flertallet til grunn at det ikke gjelder et slikt strengt beviskrav for styrkegraden på det narkotiske stoffet.
- (12) I vår sak er det ikke størrelsen på narkotikapartiet eller styrkegraden som er spørsmålet, men hvor klart det må være bevist hvilken rolle A hadde i narkotikaforbrytelsen. Det foreliggende spørsmålet er altså ikke direkte løst i tidligere høyesterettspraksis. Etter mitt syn er det grunn til å stille samme krav til bevis for hvilken rolle man har hatt i en narkotikasak som for størrelsen på narkotikapartiet.
- (13) Når det gjelder spørsmålet om beviskravet er oppfylt i dette tilfellet, fremgår det innledningsvis under lagmannsrettens bemerkninger at det saksforholdet som er fremstilt i dommen er funnet bevist utover enhver rimelig tvil. Dette må omfatte også beskrivelsen av As rolle. Jeg kan da ikke se at det er lagt feil beviskrav til grunn på dette punktet.
- (14) Jeg går så over til å se om det foreligger en saksbehandlingsfeil fordi det ikke fremgår hvordan lagmannsretten har vurdert As skyld i rollen som medhjelper for B i andre sammenhenger enn ved innførsel og oppbevaring av de 8,85 kiloene heroin.
- (15) A anfører at han ikke var klar over at han kjørte B til møter som omhandlet narkotika. Han trodde pengeoverføringene knyttet seg til begravelsen av Bs bror som nylig var død i Sverige. Han anfører altså at han ikke forsettlig har bistått ved Bs narkotikavirksomhet. Det er en saksbehandlingsfeil når man ikke kan se av lagmannsrettens dom hvilken skyldgrad som er lagt til grunn. Derfor, anføres det, har domsgrunnene mangler som hindrer overprøvingen av anken, og feilen må ubetinget tillegges virkning etter straffeprosessloven § 343 annet ledd nr. 8.
- (16) Når et forhold skal anvendes som straffutmålingsmoment, vil forholdets vekt variere blant annet med skyldgraden. Hvis A forsettlig bisto B i hans narkotikavirksomhet, vil han være mer å bebreide enn om han bare bidro uaktsomt. Den forsettlige bistanden vil derfor ha større vekt som straffutmålingsmoment enn den uaktsomme bistanden. Det fremgår ikke av lagmannsrettens dom hvilken skyldgrad A utviste da han fungerte "som en medhjelper for B i andre sammenhenger". Dette innebærer en saksbehandlingsfeil. Men feilen hindrer ikke prøving av anken, jf. straffeprosessloven § 343 annet ledd nr. 8, fordi Høyesterett har full kompetanse til å overprøve straffutmålingen. Konsekvensene av saksbehandlingsfeilen må vurderes etter straffeprosessloven § 343 første ledd og "kommer bare i betraktning når det antas at feilen kan ha innvirket på dommens innhold".
- (17) Etter mitt skjønn er den straffen lagmannsretten har utmålt passende, også om man ser bort fra den medhjelperfunksjonen som er beskrevet i det omstridte avsnittet i lagmannsrettens dom. Det er den aktive kurerrollen ved innførselen og oppbevaringen av 8,85 kilo heroin som er det helt dominerende elementet ved straffutmålingen. I Rt. 2002 side 640, som gjaldt innførsel av i underkant av 10 kilo heroin, ble straffen for en som ikke var hovedmann, men hvor rollen for øvrig ikke var helt avklart, satt til fengsel i 12 år. Da var straffen redusert fordi forholdet var blitt gammelt, og for å kompensere for ekstrabelastningene ved lang vareteksttid. Etter min mening fremstår straff av fengsel i

ti år og seks måneder som passende i vår sak. Feilen har dermed ikke hatt innvirkning på dommens innhold, jf. straffeprosessloven § 343 første ledd, og jeg har kommet til at lagmannsrettens dom må bli stående.

(18) Jeg stemmer for denne

D O M :

Anken forkastes.

(19) Dommer **Skoghøy**: Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.

(20) Dommer **Indreberg**: Likeså.

(21) Dommer **Normann**: Likeså.

(22) Dommer **Gjølstad**: Likeså.

(23) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

Anken forkastes.

Riktig utskrift bekreftes: